

2021-12-08

Julkaisuarkistopalveluiden asiantuntijaryhmän kokous 4/2021

- [Julkaisuarkistopalveluiden asiantuntijaryhmän kokous 4/2021](#)
 - [Läsnä](#)
 - [Ryhmän jäsenet](#)
 - [Muut kutsutut](#)
 - [Kansalliskirjaston asiantuntijat](#)
 - [Muistio](#)
 - [1. Kokouksen avaus](#)
 - [2. Aineistojen näkyvyys ja löydettävyys](#)
 - [3. Uudet aineistotyytit](#)
 - [4. Muutoksia palveluissa](#)
 - [5. Kansainvälisiä DSpace-kuulumisia](#)
 - [6. Muut asiat](#)
 - [7. Vuoden 2022 kokoukset](#)

Aika: ke 8.12.2021 klo 13:10 - 15:00

Paikka: Zoom

Läsnä

Ryhmän jäsenet

- Leena Byholm (Luonnonvarakeskus / Jukuri)
- Merja Kallio (Vaasan yliopisto / Osuva) - puheenjohtaja
- Eetu Kejonen (Åbo akademi / Doria)
- Tapani Lehtilä (Tampereen yliopisto / Trepo)
- Minna Liikala (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos / Julkari)
- Outi Maisalmi (Väylävirasto / Doria)
- Minna Marjamaa (Laurea-ammattikorkeakoulu / Theseus)
- Mari Myllyharju (Valtioneuvoston kanslia / Valto)
- Anita Niskanen (Valtion taloudellinen tutkimuskeskus / Doria)
- Ilkka Nokelainen (LUT-yliopisto / LUTPub)
- Erkki Nurmi (Taideyliopisto / Taju)
- Antti Nyqvist (Haaga-Helia ammattikorkeakoulu / Theseus)
- Joonas Parviainen (Maanpuolustuskorkeakoulu / Doria)
- Mikko Pennanen (Turun yliopisto / UTUPub)
- Toni Raja-Hanhela (Lapin yliopisto / Lauda)
- Tiina Tolonen (Oulun ammattikorkeakoulu / Theseus)
- Tiina Tuomaala (Tilastokeskus / Doria)

Muut kutsutut

- Kaija Hirvi (Valtioneuvoston kanslia / Valto)
- Sari Skonbäck (Tilastokeskus / Doria)

Kansalliskirjaston asiantuntijat

- Päivi Hahl
- Jyrki Ilva
- Reeta Kuuskoski
- Anis Moubarik
- Veera Mujunen
- Emma Pietarila
- Ida Vanhainen
- Samu Viita

Muistio

1. Kokouksen avaus

- Merja Kallio avasi kokouksen klo 13:10.

2. Aineistojen näkyvyys ja löydettävyys

- **Julkaisuarkistojen aineistot Finnassa** / Veera Mujunen & Ida Vanhainen
 - Julkaisuarkiston aineistosta voi olla vain osa näkyvissä Finnassa. Jos halutaan laajempaa näkyvyyttä, Veeraan kannattaa olla yhteydessä (etunimi.sukunimi@helsinki.fi).
 - **Erkki Nurmi** toi esiin Tajun käyttöoikeudet ja pääsyräjoitukset. Pääsyräjoituksia koskevien tietojen ilmaisemiseen on käytetty metadatasuosituksen mukaisia kenttiä, mutta Finna ei tunnista niitä. Erkki laittaa asiasta viestin Finna-postiin.
 - **Merja Kallio** Osoivasta kysyi, onko mahdollista rajata metadatatietoja pois, tiivistelmää ei voi Osoivassa jakaa CC0-lisenssillä. Veera kertoi että näitä ei jaeta eteenpäin Finnan rajapinnan kautta, mutta voi palata asiaan sähköpostitse.
 - **Minna Marjamaa** kysyi Theseuksen replikoitumisesta Finnaan, aineistotyytit eivät siirry oikein. Yksittäiset AMKit ovat olleet yhteydessä Finnaan, mutta asia ei ole edennyt. Minna toivoi yhteistä tapaamista KK:n julkaisuarkistoihmisten, ammattikorkeakoulujen kehittäjien ja Finnan edustajien kesken, koska nyt tuntuu, että tieto ei kulje. Lisäksi rinnakkaistallenteet esitetään Finnassa kirjoina, missä saattaa olla kyse Finnan määppäysongelmasta, joka on tiedossa, mutta jäänyt muiden kiireiden alle. Minna on yhteydessä Veeraan ja Idaan.
 - Alkuvuonna 2022 on tulossa varsinkin julkaisuarkistokentälle suunnattu työpaja Finnan uudesta sisältösivusta, jolla esitellään avoimia tieteellisiä aineistoja.
- **Julkaisuarkistoinaistojen haravointi kansainvälisiin palveluihin** / Jyrki Ilva
 - Minna Marjamaa Theseuksesta kertoi heille tulevan ihmettelyjä Core-halupalvelusta, joka haravoi aineistoja ja tarjoaa niiden kokotekstejä oman palvelunsa kautta.

3. Uudet aineistotyytit

- **MPKK:n äänikirjapilotti** / Joonas Parviainen
 - Pilotoitu teos on Sotilaspedagogiikkaa kouluttajille 2020, <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021091346112>
 - MPKK tuottaa paljon oppimateriaalia itse, ja äänikirjoja on kirjastolta toivottu lähes 10 vuotta todennäköisesti erityisesti siksi, että käyttäjäkunta on liikkuvaista.
 - Uusia äänikirjoja on tulossa useampia, ensimmäinen tulee vuoden lopulla tai ensi vuoden alussa.
 - MPKK:n podcast-sarja tulossa myös Doriaan, sekin halutaan rinnakkaistallenteeksi. Metadata voi olla haaste.
 - Äänikirjan jakaminen lukuihin olisi toivottava ominaisuus, mutta siihen ei ole löytynyt ratkaisua. Tärkeämpää oli saada kirja jakoon Doriaan.

4. Muutoksia palveluissa

- Oikeuksien periytyminen muutokset
 - Julkaisujen käyttöoikeuksien määrittelyssä on ollut DSpace:ssa ongelmia tiedosto- ja kokoelmavaihtojen yhteydessä
 - Virheellinen toiminta korjattu alun perin Theseukseen
 - Tulee voimaan kaikissa arkistoissa muiden muutosten mukana
 - Kokoelman oikeuksien perintä -ruksi tiedostojen siirron ikkunassa ei ole aiemmin toiminut oikein, mutta nyt se on korjattu.
 - Toiminnassa jo Theseuksessa, Trepossa ja Doriassa, ja muihin arkistoihin tulossa lähiaikoina.
- Refworks, somenapit ja GDPR
 - Refworks poistuu käytöstä useimmissa organisaatioissa vuodenvaihteessa
 - Somenappien poisto ei ole vielä valmis.
 - Jos joku haluaa käyttää jatkossa Refworksia, se on hyvä kertoa nyt.
 - Vaasasta, Tajusta, Trepo ja AA:sta lähtee Refworks vuodenvaihteessa.
 - Lapin YO käyttää RefWorksia vielä 2022 ja lisäksi myös Mendeleytä.
 - LUTPubissa RefWorksin käyttö ilmeisesti vielä jatkuu.
 - Theseuksessa Mendeley ja Zotero -nappeja toivottu, mutta asiaa on vielä mietittävä
 - MPKK:lla on käytössä Zotero ja Jabref
 - Traficom Google Analytics -vastaus
 - Traficom Google Analytics -vastauksessa ei otettu kantaa IP -osoitteiden anonymisointiin ja kieltäydettiin ottamasta kantaa etukäteen. Traficom tähdensi palveluntarjoajan vastuuta ja kertoi ottavansa tapauskohtaisesti kantaa valvovan viranomaisen ominaisuudessa sitten, jos he saavat kantelun.
- Ensitunnistuskäytäntö muuttuu Haka luottamusverkostossa
 - Ks. [uutinen](#).
 - Ulkomaalaisten opiskelijoiden ja tutkijoiden tunnistaminen muuttuu
 - Ei vaikuta juurikaan julkaisuarkistojen käytäntöihin, mutta asiakkaiden on hyvä tietää
 - Julkaisuarkistoissa on erilaisia käytäntöjä, jotka vaikuttavat HAKAn roolien kautta käyttöoikeuksiin
 - Jos tuntuu, että on tarvetta reagoida jotenkin, yhteyttä voi ottaa Doria-postiin

5. Kansainvälisiä DSpace-kuulumisia

- DSpace Leadership Group aloitti uudella kokoonpanolla 1.12.2021 / Jyrki Ilva
 - Ks. [muistio](#)
 - Tekninen kehitystyö etenee
 - DSpace 7.1. ilmestyi aikataulun mukaan loka-marraskuun vaihteessa
 - Mukana myös yhteisöltä tulleita kontribuutioita (mm. IIIF-tuki)
 - IIIF liittyy kuva-aineistojen käsittelyyn
 - DSpace 7.2. ilmestyy tammi-helmikuun vaihteessa 2022
 - Paljon bugikorjauksia
 - Tämän jälkeen on päätetty hidastaa tahtia siten, että uusia versioita tulee neljän kuukauden välein
 - Tämä päätös on tehty siksi, että versioihin saatisiin bugikorjausten lisäksi myös uusia ominaisuuksia
 - Kaikki versiossa 6 olevat ominaisuudet eivät olleet mukana vielä versiossa 7.0
 - Tuotevisiota miettivä työryhmä
 - [Raportti valmistui](#)
 - DSpacen tulevaisuus on modulaarisempi
 - Käyttäjillä enemmän vaikutusmahdollisuuksia
 - Standardien noudattaminen
 - DSpace ja [SCOSS](#)
 - DSpace-yhteisö pyrkinyt vastaamaan potentiaalisilta tukijoilta tulleisiin kysymyksiin
 - DSpace 7 Kansalliskirjastossa

- Odotellaan vielä versiota 7.3 tai 7.4
- Kansalliskirjaston tekemien julkaisuarkistokohtaisten räätälöintien vientiä uuteen versioon on pohdittava
- Vuosi 2023 on todennäköinen versionvaihdon ajankohta suurelle osalle asiakkaita

6. Muut asiat

- [Metadatasuosituksen](#) ja [sähköisten opinnäytteiden arkistointiohjeen](#) päivitykset edelleen suunnitteilla
 - Näitä ei ole ehditty edistää sitten viime kokouksen
 - Kansalliskirjaston sisäistä Dublin Core -keskustelua on käyty
 - Metadatasuosituksen päivitysprosessi menee ensi vuodelle
 - Osallistujia työhön tarvitaan, mutta vielä ei ole mahdollista määritellä työn yksityiskohtia tai aikataulua. Vapaaehtoiset ovat tervetulleita osallistumaan!
- [Julkaisuarkistojen aineistot pitkäaikaissäilytykseen? -webinaari](#) huomenna

7. Vuoden 2022 kokoukset

- Ensi vuonnakin pidetään neljä ryhmän kokousta, joista ensimmäinen on maaliskuun puolivälin tienoilla ja toinen alkukesästä.
- Reeta tekee Doodlet kevään kokousaikojen sopimiseksi
- Aloitetaan kokoukset jatkossa 15 yli tasatunnin. Kokouksen kesto on siten 1h 45 minuuttia.